

๑๒๒ ๑๖๑
...ศธ.
รับที่ 6 ส.ค. 54
เวลา 11.42 น.

สำนักงานรัฐมนตรี
เลขที่รับที่ ๑
วันที่ - 4 ส.ค. 2554
เวลา 10.12

ที่ นร ๐๕๐๘/ว ๒๓๐

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๓

รมช. 1
เลขที่รับ ๑๘
รับที่ 6 ส.ค. 2554
เวลา 16.00 น.

เรื่อง การกำหนดให้มีวันพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และให้เป็นวันรัฐพิธี

① เรียน รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายไชยยศ จิรเมธากร)

13

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. สำเนาหนังสือกระทรวงกลาโหม ด่วนมาก ที่ กท ๐๒๐๗/๒๑๘๑ ส.ค. ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๓
 ๒. สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๒๐๑.๓/๑๒๙๑๖ ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๓
 ๓. สำเนาหนังสือกระทรวงวัฒนธรรม ที่ วธ ๐๔๐๑/๓๓๕๘ ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๓
 ๔. สำเนาหนังสือกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด่วนมาก ที่ วท (ปคร) ๐๒๑๑/๕๓๐๘๕๓๕ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓
 ๕. สำเนาหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๒๐๑.๓/๕๕๘๘ ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๓
 ๖. สำเนาหนังสือสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๑๑๑/๓๔๘๔ ลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๓
 ๗. สำเนาหนังสือราชบัณฑิตยสถาน ด่วนที่สุด ที่ รธ ๐๐๐๒/๑๖๖๓ ลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๓
 ๘. สำเนาหนังสือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ตช ๐๐๐๑.๔๓/๕๖๑๐ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๓
 ๙. สำเนาหนังสือกรุงเทพมหานคร ด่วนที่สุด ที่ กท ๐๔๐๓/๖๒๕๗ ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

๐๒๐๗/๒๑๘๑ ส.ค.
รับที่ 612
วันที่ 7 ส.ค. 2554
เวลา 16.20

ด้วยสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

ให้ความเห็นชอบ การกำหนดให้วันที่ ๑๘ ตุลาคม ของทุกปี ซึ่งตรงกับวันพระบรมราชสมภพ
ของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็น "วันพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว"

/ และให้ ...

และให้เป็นวันรัฐพิธี โดยไม่ถือเป็นวันหยุดราชการ พร้อมทั้งกำหนดให้มีการวางพานพุ่มดอกไม้
ถวายราชสักการะ ณ พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
พระราชวังสราญรมย์ กรุงเทพมหานคร เป็นประจำทุกปี ซึ่งกระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย
กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงาน
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ราชบัณฑิตยสถาน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกรุงเทพมหานคร
ได้เสนอความเห็นมาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย รายละเอียดปรากฏตาม
สำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

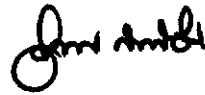
คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ เห็นชอบตามที่
สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอ

จึงเรียนยืนยันมา

(A)

ด้วย ท้าวม้าฝ้ายบริการทั่วไป
โทรคมนาคมแจ้ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายอำพน กิตติอำพน)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

(นายศิริวิทย์ คลีสุวรรณ)

ผู้อำนวยการสำนักอำนาจการ
12 ส.ค. 2554

สำนักอาลักษณ์และเครื่องราชอิสริยาภรณ์

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๔๑๖

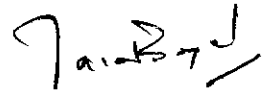
โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๘๒๒๔

www.cabinet.thaigov.go.th

๑

๑ - แจ้ง กษ. ทุกวัน

๑ - สกศ. แจ้ง ทุกกรมที่ กษ. โทร. ๘๘๘๘

๑๓๓.๕๕

(นายไชยศ จิรเมฆากร)

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

๓

๑๓๓.๕๕

(นายสุเมธ เข้มขุน)

เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา

13 ส.ค. 2554

น.ค.ก. กษ. ๑๓๓.๕๕ โทร. ๘๘๘๘ ๑ (แก้ว)

สร.ศธ.
ส่ง
7/1/53

ควนมาก

ที่ กท ๐๒๐๑๒๕๑๕๕

กระทรวงกลาโหม

ถนนสนามไชย กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

เรื่อง แจ้งผลการกำหนดให้มีวันพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและเป็นวันรัฐพิธี

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ควนมากที่ นร ๐๕๐๘/ว(ก) ๒๐๕๒๗ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

ตามที่ขอให้กระทรวงกลาโหม เสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี
กรณีสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอเรื่องการกำหนดให้มีวันพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
และเป็นวันรัฐพิธี รายละเอียดตามหนังสือที่อ้างถึงนั้น

กระทรวงกลาโหมพิจารณาแล้ว เห็นควรให้ความเห็นชอบให้วันที่ ๑๘ ตุลาคมของทุกปี
เป็นวันพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และให้เป็นวันรัฐพิธีโดยไม่ให้ถือเป็นวันหยุดราชการ เนื่องจาก
จะเป็นโอกาสได้ถวายความจงรักภักดีและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
โดยพร้อมเพรียงกัน ตลอดจนส่งเสริมและเผยแพร่พระเกียรติคุณของพระมหากษัตริย์ไทยนับแต่อดีตที่ผ่านมา
จนถึงปัจจุบันที่ทรงมีคุณูปการต่อประเทศชาติ รวมทั้งเป็นที่ยอมรับของประชาชนชาวไทยและชาวต่างประเทศ
อย่างกว้างขวาง

จึงเรียนมาเพื่อกรุณาทราบ

ขอแสดงความนับถือ

พลเอก

(ประวิตร วงษ์สุวรรณ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

สำนักนโยบายและแผนกลาโหม

โทร./โทรสาร ๐ ๒๒๒๒ ๕๒๐๑

ถ้าเขารูปแล้ว

น.ช. น.ร.๐๕๒๗

(นายณัฐ ทรัพย์กิจชัย)

ผู้อำนวยการสำนักงานยุทธศาสตร์

ด่วนมาก

ที่ มท ๐๒๐๑.๓/๑๒๕๑๖

กระทรวงมหาดไทย

ถนนรัชฎาภิเศก กทม. ๑๐๒๐๐

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

เรื่อง การกำหนดให้มีวันพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และเป็นวันรัฐพิธี

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร ๐๕๐๘/ว (ล) ๒๐๕๒๗
ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

ตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณาเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการกำหนดให้มีวันพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และเป็นวันรัฐพิธี เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงมหาดไทย พิจารณาแล้วเห็นด้วยอย่างยิ่ง ที่จะกำหนดให้วันที่ ๑๘ ตุลาคม ของทุกปีเป็น “วันพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว” และเป็นวันรัฐพิธี เพื่อเป็นการถวายความจงรักภักดีและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อปวงชนชาวไทย และเพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติที่องค์การยูเนสโกได้ยกย่องให้ทรงเป็น “บุคคลสำคัญของโลก”

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายชวรัตน์ ชาญวีรกูล)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

สำนักงานปลัดกระทรวง

กองกลาง

โทร./โทรสาร ๐ ๒๒๒๓ ๒๒๑๖

ส่วนกลาง

๒๕๖๓

(นางฉวีรัตน์ เกษมทรัพย์)

อธิบดีกรมการปกครอง

ที่ วธ ๐๕๐๑/ตทฐศ

กระทรวงวัฒนธรรม

๒๒๒ ถนนบรมราชชนนี เขตบางพลัด

กทม. ๑๐๗๐๐

พว พศจิกายน ๒๕๕๓

เรื่อง การกำหนดให้มีวันพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และให้เป็นวันรัฐพิธี

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร ๐๕๐๘/ว(ล) ๒๐๕๒๗
ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

ตามหนังสือที่อ้างถึง แจ้งว่า สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี เสนอเรื่อง การกำหนดให้มีวันพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และให้เป็นวันรัฐพิธี มาเพื่อดำเนินการโดยขอให้กระทรวงวัฒนธรรมเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการรัฐมนตรีภายในวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ และคาดว่าจะนำเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีภายใน วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงวัฒนธรรม ขอเสนอความเห็นดังนี้

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ยิ่งใหญ่ ทรงประกอบพระราชกรณียกิจเป็นคุณูปการต่อประเทศนานัปการ ทั้งด้านการปกครอง การต่างประเทศ การศึกษา และวัฒนธรรม การกำหนดให้มีวันพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และให้เป็นวันรัฐพิธี จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติยศให้ปรากฏในวงกว้างยิ่งขึ้น เนื่องจากวันรัฐพิธีเป็นพิธีที่ยิ่งใหญ่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นประธานในพิธี หรือทรงมอบหมายให้ผู้แทนพระองค์ปฏิบัติหน้าที่แทน และขอเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับวันและสถานที่จัดงาน กล่าวคือ

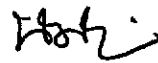
๑. วันพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องจากพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จพระบรมราชสมภพเมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๓๔๗ จึงสมควรกำหนดให้วันที่ ๑๘ ตุลาคม เป็นวันพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทั้งนี้ เนื่องจากเมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ อันเป็นโอกาสที่วันเสด็จพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้ประกาศยกย่องพระเกียรติคุณให้ทรงเป็นพระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทยนั้น เป็นการสื่อถึงพระเกียรติยศเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์ การกำหนดให้วันที่ ๑๘ ตุลาคม เป็นวันพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงเป็นการเหมาะสม

๒. สถานที่...

๒. สถานที่ประกอบรัฐพิธี เห็นสมควรเป็นบริเวณพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ พระราชวังสราญรมย์ กรุงเทพฯ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายนิพิฏฐ์ อินทรสมบัติ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

กรมศิลปากร

สำนักงานเลขานุการกรม

โทร. ๐ ๒๕๘๒ ๒๑๒๑ ต่อ ๒๐๒ โทรสาร ๐ ๒๕๘๒ ๐๘๙๗

ด้านกฎหมาย

น.ช. นร.๐๕๗๖

(นายธีร ธีระวิมล)

อธิบดีฝ่ายกฎหมาย

ด่วนมาก

ที่ วท (ปคร) ๐๒๑๑/๕๓๐๕๕๕๕

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ถนนพระราม ๖ เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

เรื่อง การกำหนดให้มีวันพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และเป็นวันรัฐพิธี

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร ๐๕๐๘/ว(ล) ๒๐๕๒๗
ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

ตามที่ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอให้กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี เรื่อง การกำหนดให้มีวันพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และเป็นวันรัฐพิธี ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ พิจารณาแล้ว เห็นชอบการกำหนดวันที่ ๑๘ ตุลาคม ของทุกปี เป็น “วันพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว” และให้เป็นวันรัฐพิธี โดยไม่ถือเป็นวันหยุดราชการ และกำหนดให้มีการวางพานพุ่มดอกไม้ถวายสักการะ ณ พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชวังสราญรมย์ กรุงเทพมหานคร เนื่องจาก

๑. วันที่ ๑๘ ตุลาคม เป็นวันที่ตรงกับวันพระราชสมภพของพระองค์ท่าน

๒ พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ บริเวณด้านหน้าพระราชวังสราญรมย์ เป็นพระบรมราชานุสาวรีย์ฯ ที่รัฐบาลจัดสร้างขึ้นเพื่อร่วมเฉลิมพระเกียรติในโอกาสที่พระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวีระชัย วีระเมธีกุล)

รัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สำนักงานปลัดกระทรวง

สำนักผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา

โทร. ๐ ๒๓๓๓ ๓๙๖๗

โทรสาร ๐ ๒๓๓๓ ๓๙๓๘

สำเนาถูกต้อง

น.อ. น.อ. ๐๕๓

(นายวิจิตร หวังเจริญสุข)
อธิบดีกรมวิชาการ

ด่วนที่สุด

ที่ ศธ ๐๒๐๑.๓/๒๕๕๓

กระทรวงศึกษาธิการ

กพม. ๑๐๓๐๐

๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

เรื่อง กำหนดให้มีวันพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และเป็นวันรัฐพิธี

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการ

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการ ด่วนมาก ที่ นร ๐๕๐๘/ว (ล) ๒๐๕๒๗
ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะกรรมการขอให้กระทรวงศึกษาธิการ
เสนอความเห็นในเรื่อง กำหนดให้มีวันพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และเป็นวันรัฐพิธี
โดยไม่ถือเป็นวันหยุดราชการ และให้เสนอความเห็นไปยังสำนักเลขาธิการคณะกรรมการ
ภายในวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาแล้ว เห็นชอบในการกำหนดวันที่ ๑๘ ตุลาคม
ของทุกปี ตรงกับวันราชสมภพเป็น “วันพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว” และให้เป็น
วันรัฐพิธี โดยไม่ถือเป็นวันหยุดราชการ และกำหนดให้มีการวางพานพุ่มดอกไม้ถวายราชสักการะ
ณ พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชวังสราญรมย์
กรุงเทพมหานคร ตามที่สำนักเลขาธิการคณะกรรมการเสนอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานปลัดกระทรวง

สำนักอำนวยการ

โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๙๒๖๔

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๑๗๕๓

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : webgad@emisc.moe.go.th

สำเนาถูกต้อง

น.อ. น.อ. น.อ.

(นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ)
อธิบดีกรมอำนวยการ

ที่ นร ๐๑๑๑/ ๓๕๕๕๕

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

เรื่อง การกำหนดให้มีวันพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และเป็นวันรัฐพิธี

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ค่วนมาก ที่ นร ๐๕๐๘/ว (ล) ๒๐๕๒๗
ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
เสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง การกำหนดให้มีวันพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และ
เป็นวันรัฐพิธี เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ภายในวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ นั้น

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีพิจารณาเห็นว่า พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ทรงประกอบพระราชกรณียกิจที่เป็นคุณูปการต่อประเทศไทยนานัปการ ทรงได้รับการถวายพระราชสมัญญา
“พระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทย” และเป็นที่ยอมรับของนานาอารยประเทศโดยองค์การการศึกษา
วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม แห่งสหประชาชาติได้ยกย่องให้พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
เป็นบุคคลสำคัญที่มีผลงานดีเด่นด้านการศึกษาวัฒนธรรม สังคมศาสตร์ มานุษยวิทยา การพัฒนาสังคม
และการสื่อสาร จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะกำหนดให้วันที่ ๑๘ ตุลาคม ของทุกปี ซึ่งตรงกับวันพระราชสมภพ
ของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็น “วันพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว” และ
ให้เป็นวันรัฐพิธี โดยไม่ถือเป็นวันหยุดราชการ รวมทั้งเห็นสมควรกำหนดให้มีการวางพานพุ่มดอกไม้
ถวายราชสักการะ ณ พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งประดิษฐาน
ณ พระราชวังสราญรมย์ กรุงเทพมหานคร เพื่อเฉลิมพระเกียรติและเผยแพร่พระเกียรติคุณให้กว้างขวาง
สืบต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และกรุณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปด้วย
จักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(นายจตุรงค์ ปัญญาดี)
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำเนาถูกต้อง

๒๖ นร ๐๑๑๑/๒๖

(นายนิธิ หวังเจริญ)
อธิบดีฝ่ายบริหาร

สำนักแผนงานและกิจการพิเศษ

โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๗๒๓๓

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๕๐๗๕

ด่วนที่สุด

ที่ รล ๐๐๐๒/๑๖๖๓

ราชบัณฑิตยสถาน

สนามเสือป่า เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

เรื่อง เสนอความเห็นชอบให้มี “วันพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว” และเป็นวันรัฐพิธี

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรม

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรม ด่วนมาก ที่ นร ๐๕๐๘/ว (ล)๒๐๕๒๗ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรม ขอให้ราชบัณฑิตยสถานเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการกำหนดให้วันที่ ๑๘ ตุลาคม ของทุกปี เป็น “วันพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว” และเป็นวันรัฐพิธี โดยไม่ถือเป็นวันหยุดราชการ ความละเอียดดังกล่าวแล้ว นั้น

ราชบัณฑิตยสถานพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อเป็นการเผยแพร่พระเกียรติคุณของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวให้เป็นที่ประจักษ์ต่อสาธารณชนอย่างกว้างขวาง จึงเห็นชอบให้กำหนดวันที่ ๑๘ ตุลาคม ของทุกปี เป็น “วันพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว” และให้เป็นวันรัฐพิธี โดยไม่ถือเป็นวันหยุดราชการ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ.

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวกนกวลี ชูชัยยะ)

เลขาธิการราชบัณฑิตยสถาน

กองธรรมศาสตร์และการเมือง

โทร. ๐ ๒๓๕๖ ๐๔๖๖-๗๐ ต่อ ๕๐๑๘

โทรสาร ๐ ๒๓๕๖ ๐๔๖๖-๗๐ ต่อ ๕๐๐๑, ๕๐๑๖

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ripub@royin.go.th

สำนักถูกต้อง

น.อ. นว.๑๕๓๖

(นายวิจิตร หวังเจริญสุข)

อำนวยการสำนักถูกต้อง

ที่ ดช ๐๐๐๑.๔๓/ ๕๖๑๐

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
ถนนพระรามที่ ๑ เขตปทุมวัน
กรุงเทพฯ ๑๐๓๓๐

๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

เรื่อง การกำหนดให้มีวันพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และเป็นวันรัฐพิธี

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือ สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ควบนก ที่ นร ๐๕๐๘/ว (ล) ๒๐๕๒๗ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

ตามหนังสือที่อ้างถึง แจ้งว่าให้มีวันพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และเป็นวันรัฐพิธี โดยให้กำหนดวันที่ ๑๘ ตุลาคม ของทุกปี ตรงกับวันพระบรมราชสมภพ เป็น "วันพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว" และให้เป็นรัฐพิธี โดยไม่ถือเป็นวันหยุดราชการ และกำหนดให้มีการวางพานพุ่มดอกไม้ถวายราชสักการะ ณ พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชวังสราญรมย์ กรุงเทพมหานคร พร้อมทั้งเห็นชอบให้สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี นำเสนอคณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป และขอให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณา ต่อคณะกรรมการรัฐมนตรี ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พิจารณาแล้วมีความเห็นตามที่ ผู้แทนสำนักพระราชวัง เสนอ และตามมติ ที่ประชุม สรุปผลการพิจารณาของผู้แทนส่วนราชการที่เข้าร่วมประชุมดังกล่าวข้างต้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

พลตำรวจเอก

(วิเชียร พจนโพธิ์ศรี)

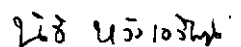
ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

สำนักงานเลขานุการตำรวจแห่งชาติ

โทร. ๐ ๒๒๐๕ ๑๒๗๓

โทรสาร ๐ ๒๒๕๒ ๒๗๗๐

สำเนาถูกต้อง

(นายนิธิ ทวีเจริญรุ่ง)

อำนวยการสำนักนายกรัฐมนตรี

ด่วนที่สุด

ที่ กท ๐๕๐๓/ ๖๒๕๓

กรุงเทพมหานคร

๑๗๓ ถนนดินสอ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

เรื่อง การกำหนดให้มีวันพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และเป็นวันรัฐพิธี

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ค่วนมาก ที่ นร ๐๕๐๘/ว(ล)๒๐๕๒๗ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรีขอให้กรุงเทพมหานครเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องกรณีมติที่ประชุม เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ เห็นชอบให้กำหนดวันที่ ๑๘ ตุลาคมของทุกปี ซึ่งตรงกับวันพระราชสมภพเป็น “วันพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว” และให้เป็นวันรัฐพิธี โดยไม่ถือเป็นวันหยุดราชการ และกำหนดให้มีการวางพุ่มดอกไม้ถวายราชสักการะ ณ พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชวังสราญรมย์ กรุงเทพมหานคร ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรุงเทพมหานครพิจารณาแล้ว เห็นว่าเพื่อเป็นการถวายเป็นความจงรักภักดีและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อปวงชนชาวไทยอย่างหาที่สุดมิได้ จึงเห็นควรให้กำหนดวันที่ ๑๘ ตุลาคมของทุกปีเป็น “วันพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว” และให้เป็นวันรัฐพิธีตามมติที่ประชุมเมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๓

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ม.ร.ว. สุขุมพันธุ์ บริพัตร)
ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร

กองกลาง

โทร. ๐ ๒๒๒๔ ๘๖๕๑

โทรสาร. ๐ ๒๒๒๑ ๒๑๗๐

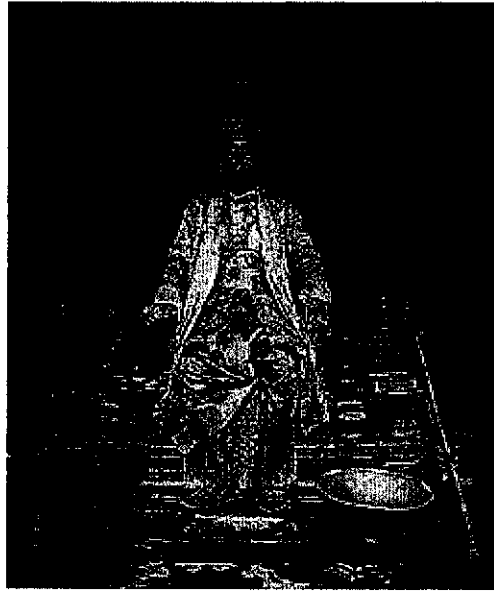
สำเนาถูกต้อง

๑๖๕ ๑๖๖ ๑๐๓๕

(นายนิธิ หวังเจริญรุ่ง)

อธิการบดีสำนักงานราชการ

พระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหามงกุฎฯ พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็น รัชกาลที่ ๔ แห่งราชจักรีวงศ์ ทรงมีพระนามเดิมว่า "เจ้าฟ้ามงกุฎ สมมติเทววงศ์พงษอัครกษัตริย์" เสด็จพระราชสมภพในวันพฤหัสบดี ขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๑๑ ปีชวด ตรงกับวันที่ ๑๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๓๔๗ ในสมัยรัชกาลที่ ๑ ณ นิवासสถานในพระราชนิเวศน์เดิม ด้านใต้ของวัดอรุณราชวราราม เป็นพระราชโอรสองค์ที่ ๔๓ และเป็นลำดับที่ ๒ ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย กับสมเด็จพระศรีสุริเยนทร์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสวยราชสมบัติในวันพุธ เดือน ๕ ขึ้น ๑ ค่ำ ปีกุน ยังเป็นโศก พ.ศ. ๒๓๕๔ รวมดำรงสิริราชสมบัติ ๑๖ ปี ๖ เดือน และทรงมีพระราชโอรส - พระราชธิดา รวมทั้งสิ้น ๘๒ พระองค์ พระองค์ท่านเสด็จสวรรคตเมื่อวันพฤหัสบดี เดือน ๑๑ ขึ้น ๑๕ ค่ำ ปีมะโรง เวลาทุ่มเศษ ตรงกับวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๑๑ รวมพระชนมพรรษา ๖๕ พรรษา วัดประจำรัชกาลของพระองค์คือ วัดราชประดิษฐ์สถิตมหาสีมารามราชวรวิหาร

พระราชประวัติ

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นพระราชโอรสองค์ที่ ๔๓ ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ที่ประสูติแต่สมเด็จพระศรีสุริเยนทราบรมราชินี ทรงพระราชสมภพเมื่อวันพฤหัสบดี เดือน ๑๑ ขึ้น ๑๔ ค่ำ ปีชวด ฉศก จุลศักราช ๑๑๖๖ ซึ่งตรงกับวันที่ ๑๘ ตุลาคม ณ พระราชวังเดิม ซึ่งเป็นที่ประทับของสมเด็จพระราชบิดา เมื่อครั้งยังดำรงพระอิสริยยศเป็นสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงอิศรสุนทร^๑ โดยพระนามก่อนการมีพระราชพิธีลงทรงเฉลิมพระนามว่า "ทูลกระหม่อมฟ้าใหญ่"

พระองค์มีพระเชษฐาและพระอนุชาร่วมพระราชมารดา รวมทั้งสิ้น ๓ พระองค์ ได้แก่ สมเด็จพระเจ้าฟ้าชาย (สิ้นพระชนม์เมื่อประสูติ) สมเด็จพระเจ้าฟ้ามงกุฎ และสมเด็จพระเจ้าฟ้าจุฑามณี (ภายหลังได้รับการสถาปนาขึ้นเป็น พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว) พระองค์จึงเป็นสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าพระองค์แรกที่มีพระชนม์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

เมื่อสมเด็จพระบรมชนกนาถเสด็จขึ้นครองสมบัติเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์ที่ ๒ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์แล้ว พระองค์ได้เสด็จเข้ามาอยู่ในพระบรมมหาราชวัง จนกระทั่ง พ.ศ. ๒๓๕๕ พระองค์มีพระชนมายุได้ ๙ พรรษา จึงได้จัดการพระราชพิธีลงทรงเพื่อเฉลิมพระนามเจ้าฟ้าอย่างเป็นทางการ พระราชพิธีในครั้งนี้พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยมีพระราชดำริว่า พระราชพิธีโสกันต์เจ้าฟ้าได้ทำเป็นอย่างมีแบบแผนอยู่แล้ว แต่การพระราชพิธีลงทรงตั้งพระนามเจ้าฟ้าครั้งกรุงศรีอยุธยายังหาได้ทำเป็นแบบอย่างลงไม่ รวมทั้งผู้ใหญ่ที่เคยเห็นพระราชพิธีดังกล่าว ก็แก่ชราเกือบจะหมดตัวแล้ว เกรงว่าแบบแผนพระราชพิธีจะสูญไป พระองค์จึงทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงพิทักษ์มนตรีและเจ้าพระยาศรีธรรมราช (บุญรอด) เป็นผู้บัญชาการพระราชพิธีลงทรงในครั้งนี้เพื่อเป็นแบบแผนของพระราชพิธีลงทรงสำหรับครั้งต่อไป พระราชพิธีในครั้งนี้จึงนับเป็นพระราชพิธีลงทรงครั้งแรกในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ โดยทูลกระหม่อมฟ้าใหญ่ได้รับการเฉลิมพระนามตามพระสุพรรณบัฏว่า "สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามงกุฎสมมุติวงศ์ พงอิศวรกระษัตริย์ ขัตติยราชกุมาร" ใน พ.ศ. ๒๓๕๙ พระองค์มีพระชนมายุครบ ๑๓ พรรษา สมเด็จพระบรมชนกนาถมีพระราชดำรัสจัดให้ตั้งการพระราชพิธีโสกันต์ตามแบบอย่างพระราชพิธีโสกันต์เจ้าฟ้าที่มีมาแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก โดยได้สร้างเขาไกรลาสจำลองไว้บริเวณหน้าพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท

พระองค์ทรงศึกษาอักษรสยามในสำนักสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ขุน) วัดโมลีโลกยาราม ตั้งแต่เมื่อครั้งยังประทับ ณ พระราชวังเดิม นอกจากนี้ ยังทรงศึกษาวิชาคหกรรมกับเจ้าพระยาศรีธรรมราช รวมทั้งทรงฝึกการใช้อาวุธต่าง ๆ ด้วย

ทรงผนวช

เมื่อพระองค์มีพระชนมายุครบ ๑๔ พรรษา จึงทรงออกผนวชเป็นสามเณร โดยมีการสมโภชที่พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย แล้วแห่ไปผนวช ณ พระอุโบสถ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม โดยมีสมเด็จพระสังฆราช (มี) เป็นพระอุปัชฌาย์และสมเด็จพระญาณสังวร (สุก) เป็นพระอาจารย์ หลังจากนั้นได้เสด็จไปประทับอยู่ ณ วัดมหาธาตุ ทรงผนวชจนออกพรรษาแล้วจึงทรงลาผนวช รวมเป็นระยะเวลา

ประมาณ ๗ เดือน เมื่อพระองค์ทรงพระเจริญวัยขึ้นแล้วพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยโปรดให้พระองค์เสด็จออกไปประทับ ณ พระราชวังเดิม

เมื่อพระองค์มีพระชนมายุ ๒๑ พรรษา จึงจะทรงผนวชเป็นพระภิกษุ แต่ในระหว่างนั้นช่างสำคัญของบ้านเมือง ได้แก่ พระยาเศวตไอยราและพระยาเศวตคชลักษณ์เกิดล้มลง รวมทั้งสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงเทพยวดี พระชนินุชญาในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยเพียงพระองค์เดียวที่ยังมีพระชนม์เกิดสิ้นพระชนม์ ทำให้พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยไม่สำราญพระราชหฤทัย จึงไม่ได้จัดพิธีทรงผนวชอย่างใหญ่โต โปรดให้มีเพียงพิธีอย่างย่อเท่านั้น โดยให้ทรงผนวช ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม โดยมีสมเด็จพระสังฆราช (ต่อน) เป็นพระอุปฌาย์ พระองค์ได้รับพระนามฉายาว่า "วชิรญาณโณ" หรือ "วชิรญาณภิกขุ" แล้วเสด็จไปประทับแรมที่วัดมหาธาตุ ๓ วัน หลังจากนั้น จึงเสด็จไปจำพรรษาที่วัดราชาธิวาส ซึ่งพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยเคยประทับอยู่เมื่อทรงผนวช

ในขณะที่ทรงผนวชอยู่นั้น พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยเสด็จสวรรคต พระเจ้าลูกยาเธอ กรมหมื่นเจษฎาบดินทร์ พระเจ้าลูกยาเธอพระองค์ใหญ่ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยเสด็จขึ้นครองราชย์สมบัติเป็น พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงตัดสินพระทัยที่จะดำรงสมณเพศต่อไป ในระหว่างที่ทรงผนวชอยู่นั้นได้เสด็จออกธุดงค์ไปยังหัวเมืองต่าง ๆ ทำให้ทรงคุ้นเคยกับสภาพความเป็นอยู่ของอาณาประชาราษฎร์อย่างแท้จริง ใน พ.ศ. ๒๓๗๖ ได้เสด็จประพาสเมืองเหนือเพื่อนมัสการเจดีย์สถานต่าง ๆ ทำให้พระองค์ได้ทรงพบหลักศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงมหาราช และจารึกวัดป่ามะม่วง พร้อมกับพระแท่นมณีคศิลาบาตร ที่เนินปราสาทเก่าเมืองสุโขทัย จึงโปรดเกล้า ฯ ให้นำมาไว้ ณ วัดราชาธิวาส ซึ่งศิลาจารึกนี้เป็นเอกสารสำคัญยิ่งของชาติไทย มีประโยชน์อันล้ำค่าแก่ชาติบ้านเมืองนานัปการ นอกจากนี้พระองค์ทรงพระราชอุตสาหะวิริยะเรียนภาษาอังกฤษจนทรงเขียนได้ ตรัสได้ ทรงเป็นนักปราชญ์รอบรู้ ทำให้พระองค์ทรงมีความรอบรู้เท่าทันต่อเหตุการณ์ของโลกตะวันตกเป็นอย่างดี ทรงผนวชตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๓๖๗ จนถึงลาผนวชเป็นเวลารวมที่บวชเป็นภิกษุทั้งสิ้น ๒๗ พรรษา (ขณะนั้นพระชนมายุ ๔๘ พรรษา)

ครองราชย์

เมื่อพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จสวรรคตในวันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๓๙๔ พระราชวงศ์และเสนาบดีมีมติเห็นชอบให้ถวายราชสมบัติแก่สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ามงกุฎ จึงได้ให้สมเด็จพระยาบรมมหาประยูรวงศ์ ไปเฝ้าเจ้าฟ้ามงกุฎ ณ วัดบวรนิเวศวิหาร แต่พระองค์ตรัสว่า ถ้าจะถวายพระราชสมบัติแก่พระองค์จะต้องอัญเชิญสมเด็จพระเจ้าฟ้าจุฑามณี กรมขุนอิศเรศรังสรรค์ขึ้นครองราชย์ด้วย เนื่องจากพระองค์ทรงเห็นว่าเป็นผู้ที่มีพระชะตาแรง ต้องได้เป็นพระมหากษัตริย์

ในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกนั้น พระองค์ได้รับการเฉลิมพระปรมาภิไธยว่า พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร พร้อมกับนี้ พระองค์ทรงสถาปนาสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าจุฑามณี กรมขุนอิศเรศรังสรรค์ ที่กรมพระราชวังบวรสถานมงคลมีพระราชพิธีบรมราชาภิเษกและทรงรับพระบวรราชโองการ ให้พระเกียรติยศเสมอด้วยพระเจ้าแผ่นดินองค์ที่ ๒ โดยได้รับการเฉลิมพระปรมาภิไธยว่า พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว ส่วนในฝ่ายสมณศักดิ์นั้น พระองค์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เลื่อนพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นนุชิตชิโนรส โดยมหาสมณุตมาภิเษกขึ้นเป็น กรมสมเด็จพระปรมาณุกุชิตชิโนรส ทรงสมณศักดิ์เป็นสมเด็จพระสังฆราช เป็นต้น

พระราชกรณียกิจ

พระองค์โปรดให้มีพระราชพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาสำหรับพระราชวงศ์ เสนาบดี ทหารและพลเรือนทั้งหลายต่างตม่น้ำพระพิพัฒน์สัตยาทั่วทุกคน พระองค์มิได้มีพระราชประสงค์ให้ข้าราชการซื้อสัตย์จงรักภักดีต่อพระองค์ฝ่ายเดียว แต่ทรงพระราชดำริว่าจะต้องทรงให้คำมั่นสัญญาต่อประชาชนของพระองค์ด้วยพระองค์จึงเป็นกษัตริย์พระองค์แรกที่เสวยน้ำพระพิพัฒน์สัตยา

พ.ศ. ๒๓๙๖ โปรดให้จัดทำพระราชพิธีบรมจุตวงพระชะตาพระนคร ลงในหลักเมืองที่โปรดให้ทำขึ้นใหม่ แทนหลักเมืองเก่าซึ่งยกขึ้นเมื่อรัชกาลที่ ๑ ซึ่งชำรุดทรุดโทรม

พ.ศ. ๒๔๐๐ โปรดให้สถาปนาเครื่องราชอิสริยาภรณ์ขึ้นเป็นครั้งแรก เพื่อพระราชทานแก่พระบรมวงศานุวงศ์และข้าราชการเป็นบำเหน็จความดีความชอบ

พ.ศ. ๒๔๐๑ โปรดให้ตั้งโรงพิมพ์หลวงขึ้นในวัง เรียกว่า "โรงราชกิจจานุเบกษา" เพื่อเสนอข่าวราชการเป็นครั้งแรก

พ.ศ. ๒๔๐๓ โปรดให้สร้างโรงษาปณ์ขึ้นที่หน้าพระคลังมหาสมบัติในพระบรมมหาราชวัง เพื่อผลิตเหรียญเงินราคาต่างๆ เพื่อใช้เป็นสิ่งแลกเปลี่ยน ซื้อขายแลกเปลี่ยน แทนเงินอย่างเก่าคือพดด้วง ทรงพระราชทานนามว่า "โรงษาปณ์สิทธิการ" นับเป็นโรงษาปณ์แห่งแรกในเมืองไทย

พ.ศ. ๒๔๐๔ โปรดให้ตัดถนนและขุดคลองให้เป็นทางสัญจรอย่างใหม่ สำหรับชาวไทยและชาวต่างประเทศเหมือนกับประเทศที่เจริญแล้วทางยุโรป เช่น การสร้างถนนเจริญกรุงเป็นสายแรก ถนนบำรุงเมือง ถนนเฟื่องนคร และ ถนนสีลม ส่วนคลองได้แก่ คลองผดุงกรุงเกษม คลองหัวลำโพง คลองมหาสวัสดิ์ และคลองดำเนินสะดวก เป็นต้น

ด้านวรรณคดี

พระองค์ทรงเอาพระทัยใส่ทำนุบำรุงเป็นอย่างดี พระราชนิพนธ์ส่วนใหญ่เป็นประเภทร้อยแก้ว บทพระราชนิพนธ์ที่สำคัญ ได้แก่

- ชุมนุมพระบรมราชาไชบาย ๔ หมวด คือ หมวดวรรณคดี โบราณคดี ธรรมคดี และตำรา
- ตำนานเรื่อง พระแก้วมรกต เรื่องปฐมวงศ์
- ทรงริเริ่มให้มีการค้นคว้าศิลาจารึกในประเทศไทยขึ้นเป็นครั้งแรก คือ จารึกหลักที่ ๑ ของพ่อขุนรามคำแหงและจารึกหลักที่ ๔ ของพระยาสิทธิไทย

ด้านพระพุทธศาสนา

พระองค์ทรงฟื้นฟูพระพุทธศาสนาให้รุ่งเรือง โดยทรงตั้งธรรมยุติกาวงศ์ขึ้น เป็นนิกายใหม่ในพระพุทธศาสนา เมื่อ พ.ศ. ๒๓๗๒ เพื่อปฏิรูปและฟื้นฟูด้านวัตรปฏิบัติของพระสงฆ์ให้มีความถูกต้องและเข้มงวดตามพุทธบัญญัติ ให้พระภิกษุสงฆ์มีวัตรปฏิบัติที่เคร่งครัดถูกต้องตามพระวินัย ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม เป็นการปฏิรูปการคณะสงฆ์และเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองขึ้นในประเทศไทย

ด้านความสัมพันธ์กับต่างประเทศ

ในรัชสมัยของพระองค์ได้มีความสัมพันธ์กับประเทศตะวันตกอย่างกว้างขวาง มีการทำสัญญาต่างประเทศถึง ๑๐ ประเทศ ทรงนำนโยบาย "ผ่อนสั้น ผ่อนยาว" มาใช้กับประเทศมหาอำนาจเป็นพระองค์แรกในสมัยรัตนโกสินทร์ อันทำให้ไทยสามารถดำรงเอกราชอยู่ได้จนทุกวันนี้ พระองค์ได้ส่งคณะทูตไทยโดยมีพระยามนตรีสุริยวงศ์เป็นราชทูต เจ้าหมื่นสรรเพ็ชร์ภักดีเป็นอุปทูต หมื่นมณเฑียรพิทักษ์เป็นตรีทูต นำพระราชสาส์นไปถวายสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียแห่งอังกฤษนับเป็นความคิดริเริ่มให้มีการเดินทางออกนอกประเทศได้ เนื่องจากแต่เดิมกฎหมายห้ามมิให้ เจ้านาย พระราชวงศ์ ข้าราชการผู้ใหญ่เดินทางออกจากพระนคร เว้นเสียแต่ไปในการสงครามกับกองทัพ

พระองค์ทรงโปรดเกล้าให้ชาวต่างประเทศรับราชการเป็นกงสุลไทย เช่น เซอร์ จอห์น เบาริง อัครราชทูตของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียแห่งประเทศอังกฤษ เข้ามาทำสนธิสัญญากับประเทศไทยเป็นชาติแรก เมื่อ พ.ศ. ๒๓๙๘ ได้ทรงพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็น "พระยาสยามานุกุลกิจ สยามมิตรมหายศ" เป็นกงสุลไทยประจำกรุงลอนดอน

พระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ของไทย

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นนักดาราศาสตร์ไทยผู้ยิ่งใหญ่ทรงการคำนวณการเกิดสุริยุปราคาเต็มดวงได้อย่างแม่นยำในวันที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๑๑ ล่วงหน้า ๒ ปี และได้เสด็จพระราชดำเนินพร้อมเซอร์ แอร์รี ออร์ด เจ้าเมืองสิงคโปร์ คณะทูตานุทูต นักวิทยาศาสตร์ฝรั่งเศส แยกต่างประเทศอื่นที่ทรงเชิญมา และข้าราชการบริพารไทย ทอดพระเนตรสุริยุปราคาครั้งนั้น ปรากฏการณ์

ดังกล่าวเกิดขึ้นตรงตามที่พระองค์ทรงคำนวณไว้ทุกประการ พระอัจฉริยภาพของพระองค์เป็นที่เลื่องลือ ขจรขจายปวงชนชาวไทยถวายพระราชสมัญญานามทรงเป็น "พระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทย" และเป็นที่มาของการสร้างอุทยานวิทยาศาสตร์พระจอมเกล้า ณ ตำบลห้วยกอ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นอนุสรณ์สถานแด่พระองค์

จากคัมภีร์พุทธศาสนาเรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ส่งอิทธิพลสำคัญต่อความคิดความเชื่อ ของผู้คนชาวไทย เรื่องภาพแห่งจักรวาล คือ ภาพทั้ง ๓ แห่ง สวรรค์ มนุษย์ และบาดาล แต่สำหรับพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ภาพแห่งจักรวาลคือวิชาดาราศาสตร์ยุคใหม่ของการศึกษาถึงความเป็นไปในเอกภพ ด้วยข้อมูลความจริงด้วยความคิดและเหตุผลโดยการศึกษาอย่างเป็นระบบระเบียบ ตามหลักการของวิทยาศาสตร์แผ่นดินในรัชสมัยของพระองค์จึงเป็นประตูสู่โลกยุคใหม่ การเสด็จพระราชดำเนินเพื่อพิสูจน์การเกิดสุริยุปราคาเต็มดวง วันที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๑๑ ณ ตำบลห้วยกอ ถือเป็นการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ครั้งยิ่งใหญ่และครั้งแรกของชาติไทย โดยพระองค์ท่านทรงเป็นผู้คำนวณด้วยพระองค์เอง ต่อหน้าคณะนักดาราศาสตร์ชาวฝรั่งเศส และแขกเมืองชาวต่างประเทศ ถือเป็นการเสี่ยงต่อการสูญเสียพระเกียรติยศอย่างยิ่ง แต่พระองค์ก็ทรงกระทำการคำนวณได้ถูกต้องแม่นยำสมศักดิ์ศรีที่ชาวไทยคำนวณสุริยุปราคาได้แม่นยำมานานัก ดังเช่นพญาลิไทแห่งกรุงสุโขทัย เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นถึงพระปรีชาสามารถของพระองค์ ทางด้านวิทยาศาสตร์ บริเวณโดยรอบจะแสดงเครื่องใช้ของพระองค์ ที่เกี่ยวกับดาราศาสตร์ ซึ่งเป็นสิ่งของที่หาชมได้ยากในปัจจุบัน ได้นำมาตั้งแสดงให้พสกนิกรได้ชมอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ ในวโรกาสฉลองสมโภช ๒๐๐ ปี แห่งการพระบรมราชสมภพเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๗ องค์การยูเนสโกได้ยกย่องให้พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นบุคคลสำคัญของโลก ในฐานะที่พระองค์ทรงเป็นผู้มีพระปรีชาสามารถ และมีพระอัจฉริยภาพทางวิทยาศาสตร์ ทรงนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนชาวไทยอันเป็นพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงเอื้ออาทรต่อพสกนิกรทุกหมู่เหล่าให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

สวรรคต

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๑ พระองค์ทรงคำนวณว่าจะสามารถเห็นสุริยุปราคาเต็มดวงได้ในประเทศสยาม ณ ตำบลห้วยกอ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พระองค์จึงโปรดให้ตั้งพลับพลาเพื่อเสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรสุริยุปราคาที่บ้านห้วยกอ ซึ่งเมื่อถึงเวลาที่พระองค์ทรงคำนวณก็เกิดสุริยุปราคาเต็มดวงดังที่ทรงได้คำนวณไว้ พระองค์เสด็จประทับอยู่ที่ห้วยกอเป็นระยะเวลาประมาณ ๙ วัน จึงเสด็จกลับกรุงเทพมหานคร ภายหลังการเสด็จกลับมายังพระนคร พระองค์เริ่มมีพระอาการประชวรจับไข้และทรงทราบว่าพระอาการประชวรของพระองค์ในครั้งนี้นี้คงจะไม่หาย หลังจากนั้นในวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๑๑

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสสั่งให้พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงวงศาธิราชสนิท เจ้าพระยาตรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) และเจ้าพระยาภูธราภัยที่สมุหนายก เข้าเฝ้าและมีพระราชดำรัสว่า

"ท่านทั้ง ๓ กับพระองค์ได้ทำนุบำรุงประคับประคองกันมา บัดนี้กาลจะถึงพระองค์แล้ว ขอลา ท่านทั้งหลายในวันนี้ ขอฝากพระราชโอรสธิดาอย่าให้มีภัยอันตราย หรือเป็นที่กีดขวางในการแผ่นดิน ถ้ามีผิดสิ่งใดเป็นข้อใหญ่ ขอแต่ชีวิตไว้ให้เป็นแต่โทษนรเทศ ขอให้ท่านทั้ง ๓ จงเป็นที่พึ่งแก่พระราชโอรสธิดาต่อไปด้วยเถิด"

พระองค์ตรัสขอให้ผู้ใหญ่ทั้ง ๓ ท่านได้ช่วยกันดูแลบ้านเมืองต่อไป ให้ทูลพระเจ้าแผ่นดินองค์ใหม่ เอาตุระรับฎีกาของราษฎรผู้มีทุกข์ร้อนดังที่พระองค์เคยปฏิบัติมา โดยไม่ทรงเอ่ยว่าจะให้ผู้ใดขึ้นครองราชย์แทนพระองค์ นอกจากนี้ พระองค์รับสั่งว่าเมื่อพระองค์ทรงผนวชอยู่นั้น ทรงออกอุทานวาจา ว่าวันใดเป็นวันพระราชสมภพก็อยากสวรรคตในวันนั้น โดยพระองค์พระราชสมภพในวันเพ็ญเดือน ๑๑ ซึ่งเป็นวันมหาปวารณา เมื่อพระองค์จะสวรรคตก็ขอให้สวรรคตท่ามกลางสงฆ์ขณะที่พระสงฆ์กระทำวิญญกรรมมหาปวารณา ในเวลา ๒๐.๐๖ นาฬิกา พระองค์ทรงภาวนาอรหังสัมมาสัมพุทธโธแล้วม่อนอัสนาสะปัสสาสะ (ลมหายใจเข้า-ออก) เป็นครั้งคราว จนกระทั่ง เวลา ๒๑.๐๕ นาฬิกา เสด็จสวรรคต ณ พระที่นั่งภาณุมาศจรัญ ภายในพระบรมมหาราชวัง สิริพระชนมพรรษา ๖๕ พรรษา

รายงานการประชุมหารือ

เรื่อง การจัดรัฐพิธีเนื่องในวันพ่อขุนรามคำแหงมหาราช และวันสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

วันพฤหัสบดีที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ เวลา ๐๙.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (หลังเดิม) สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ผู้มาประชุม

๑. รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
(นายธวัชชัย สวัสดิ์สาลี)

ประธานที่ประชุม

ผู้แทนส่วนราชการ

๒. นายจิรายุ นันทธรรธร

ผู้แทนสำนักงาน

ผู้อำนวยการสำนักแผนงานและกิจการพิเศษ

ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

๓. พันเอก กันต์พงษ์ เดชอภิรักษ์ชน

ผู้แทนกระทรวงกลาโหม

รองผู้อำนวยการกองกิจการพลเรือน

๔. นางญาดา สุวรรณ

ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย

นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ

๕. นายธีระ แก้วแสงจันทร์

ผู้แทนกระทรวงวัฒนธรรม

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

๖. นายกฤษฎา ธาราสุข

ผู้แทนกระทรวง

ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๗. นางสาวศิริวิไล นาคันท์

ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ

นักวิชาการศึกษาชำนาญการ

๘. นางสาวไหม จบกมลศึก

ผู้แทนสำนักพระราชวัง

ที่ปรึกษางานด้านเอกสารและหนังสือ

๙. นางแสงจันทร์ แสนสุภา

ผู้แทนราชบัณฑิตยสถาน

ผู้อำนวยการกองธรรมศาสตร์และการเมือง

๑๐. พันตำรวจโท วีระชัย ทิมเจริญ

ผู้แทนสำนักงานตำรวจ

รองผู้กำกับฯ สำนักงานเลขานุการ

แห่งชาติ

๑๑. นางสุนีย์ บุขพันธ์

ผู้แทนจังหวัดลพบุรี

หัวหน้าฝ่ายอำนวยการ สำนักงานจังหวัดลพบุรี

/ ๑๒. นายสมิทธิ ...

๑๒. นายสมิทธิ ปาลวัฒน์วิไชย
รองผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัย

ผู้แทนจังหวัดสุโขทัย

ผู้แทนสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑๓. นายสมชาย พุฒิกัลป์
ที่ปรึกษาประจำสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

เลขานุการ

๑๔. นายภูมินทร ปลั่งสมบัติ
ผู้อำนวยการกลุ่มงานอาลักษณ์

ผู้ช่วยเลขานุการ

๑๕. นายนิธิ หวังเจริญรุ่ง
อาลักษณ์ชำนาญการ

ผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. นางสาวสุวรรณา เกษมพรมณี
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

๒. นางสาวสุรางค์ สมพงษ์
นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๓. นางสาวเยาวภา ประกอบผล
พนักงานราชการ

จังหวัดลพบุรี

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๓๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งที่ประชุมทราบ

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (นายธวัชชัย สวัสดิ์สาส์) ประธาน กล่าวเปิดประชุม และแจ้งที่ประชุมทราบว่า การประชุมในวันนี้เพื่อซักซ้อมความเข้าใจและกำหนดแนวทางปฏิบัติ ตลอดจนสถานที่จัดรัฐพิธีวันพ่อขุนรามคำแหงมหาราช และวันสมเด็จพระนารายณ์มหาราช โดยได้เชิญผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑๒ หน่วยงาน ร่วมประชุมหารือ เมื่อที่ประชุม มีมติเป็นประการใดแล้ว สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะได้แจ้งไปยังสำนักราชเลขาธิการเพื่อขอให้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาต่อไป

มติที่ประชุม รับทราบ

/ ระเบียบ ...

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องเพื่อพิจารณา

การจัดรัฐพิธีในวันพืชมงคลและวันสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ฝ่ายเลขานุการ แจ้งว่าคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๓ เห็นชอบให้วันพืชมงคลและวันสมเด็จพระนารายณ์มหาราช วันที่ ๑๗ มกราคม ของทุกปี และวันสมเด็จพระนารายณ์มหาราช วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ของทุกปี เป็นวันรัฐพิธี โดยไม่ถือเป็นวันหยุดราชการ ตามที่สำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี) เสนอ

จากการที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติดังกล่าวทำให้มีวันสำคัญที่จะต้องจัดพิธีถวายราชสักการะพืชมงคลและวันสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เพิ่มอีก ๒ วัน คือ วันที่ ๑๗ มกราคม ของทุกปี และวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ของทุกปี ซึ่งตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวยังมีได้มีการกำหนดสถานที่ในส่วนราชการต่าง ๆ จะต้องดำเนินการจัดผู้แทนไปร่วมถวายราชสักการะ ตลอดจนเข้าเฝ้า ฯ รับเสด็จหรือต้อนรับผู้แทนพระองค์ในรัฐพิธีดังกล่าว สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจึงได้จัดประชุมปรึกษาหารือส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อซักซ้อมความเข้าใจและกำหนดแนวทางปฏิบัติ ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมและเป็นการเทิดพระเกียรติ จึงใคร่ขอให้ส่วนราชการต่าง ๆ ได้พิจารณาเสนอความเห็นต่อที่ประชุมในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. สถานที่จัดรัฐพิธีถวายราชสักการะสมควรเป็นสถานที่ใด
๒. การถวายเครื่องราชสักการะสมควรถวายพานพุ่มดอกไม้หรือพวงมาลา
๓. การเรียกขานสถานที่ที่จะประกอบรัฐพิธีทั้ง ๒ แห่ง สมควรใช้คำว่า

พระบรมราชานุสรณ์หรือพระบรมราชานุสาวรีย์

ทั้งนี้ เมื่อที่ประชุมมีมติเป็นประการใดแล้ว สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะได้แจ้งไปยังสำนักราชเลขาธิการเพื่อขอให้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาต่อไป

ผู้แทนสำนักพระราชวัง เสนอความเห็นต่อที่ประชุมว่า พืชมงคลและวันสมเด็จพระนารายณ์มหาราชเป็นพระมหากษัตริย์แห่งกรุงสุโขทัย จังหวัดสุโขทัยจึงมีความเกี่ยวข้องกับพระองค์ทางด้านประวัติศาสตร์ จึงขอเสนอให้อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยเป็นสถานที่จัดรัฐพิธีในวันที่ ๑๗ มกราคม เป็นประจำทุกปี โดยการถวายราชสักการะสมควรถวายพานพุ่มดอกไม้ เนื่องจากวันที่ ๑๗ มกราคม เป็นวันที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพบหลักศิลาจารึกของพืชมงคลและวันสมเด็จพระนารายณ์มหาราช จึงถือเป็นวันมงคลที่ต้องถวายพานพุ่มดอกไม้ ต่างจากวันสวรรคตซึ่งถือเป็นวันอวมงคล จะต้องถวายพวงมาลา ส่วนการใช้คำว่าพระบรมราชานุสาวรีย์กับพระบรมราชานุสรณ์สามารถเรียกได้ทั้ง ๒ คำ สุดแต่ผู้จัดสร้างจะกำหนด

/ ผู้แทน ...

ผู้แทนจังหวัดสุโขทัย ชี้แจงต่อที่ประชุมว่า พระบรมราชานุสาวรีย์
พ่อขุนรามคำแหงมหาราชที่อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยมีความเหมาะสม เนื่องจากสร้างขึ้นใน
พ.ศ. ๒๕๑๘ มีขนาด ๒ เท่าของพระองค์จริง สูง ๓ เมตร มีพื้นที่กว้างขวาง การคมนาคมสะดวก
อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ๔๒๗ กิโลเมตร และอยู่ห่างจากตัวจังหวัดสุโขทัย ๑๒ กิโลเมตร
ใช้เวลาในการเดินทางโดยรถยนต์ประมาณ ๕ ชั่วโมง ปัจจุบันสามารถเดินทางโดยเครื่องบินของ
บริษัทบางกอกแอร์เวย์ มีกำหนดเที่ยวบินวันละ ๒ เที่ยวบิน ที่ผ่านมาจังหวัดสุโขทัยได้จัดให้มีการ
ถวายราชสักการะพระบรมราชานุสาวรีย์ ในวันที่ ๑๗ มกราคม เป็นประจำทุกปี โดยการถวาย
พวงมาลา การบวงสรวง การสวดสรภัญญะ การแสดงศิลปะการต่อสู้ และกิจกรรมอื่น ๆ

ผู้แทนจังหวัดลพบุรี ชี้แจงต่อที่ประชุมว่า พระบรมราชานุสาวรีย์
สมเด็จพระนารายณ์มหาราช วงเวียนเทพสตรี จังหวัดลพบุรี ตั้งอยู่กลางเมืองลพบุรีบริเวณด้านหน้า
ศาลากลางจังหวัดลพบุรี อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักโบราณคดี กรมศิลปากร ซึ่งได้มีการบูรณะ
พระบรมราชานุสาวรีย์เมื่อ ๓ ปีที่แล้ว พระบรมราชานุสาวรีย์มีพื้นที่กว้างขวาง อยู่ห่างจาก
กรุงเทพมหานคร ๑๕๓ กิโลเมตร จังหวัดลพบุรีได้จัดให้มีการถวายราชสักการะปีละ ๒ ครั้ง
ในวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ของทุกปี เนื่องจากเป็นวันคล้ายวันพระบรมราชสมภพ และวันที่ ๑๑
กรกฎาคม ของทุกปี เนื่องจากเป็นวันคล้ายวันสวรรคต และได้จัดถวายราชสักการะอย่างต่อเนื่อง
จนถึงปัจจุบัน โดยกำหนดถวายราชสักการะระหว่างเวลา ๐๖.๔๕ - ๐๙.๐๐ น. มีส่วนราชการ
ในจังหวัดลพบุรีประมาณ ๒๐๐ หน่วยงาน และข้าราชการประมาณ ๑,๐๐๐ คน เข้าร่วมพิธี

ผู้แทนส่วนราชการอื่น ๆ เห็นชอบให้จัดงานรัฐพิธีวันพ่อขุนรามคำแหงมหาราช
ณ พระบรมราชานุสาวรีย์พ่อขุนรามคำแหงมหาราช อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย โดยการวาง
พานพุ่มดอกไม้ถวายราชสักการะ และเห็นชอบให้จัดรัฐพิธีวันสมเด็จพระนารายณ์มหาราช
ณ พระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระนารายณ์มหาราช วงเวียนเทพสตรี จังหวัดลพบุรี โดยการวาง
พวงมาลาถวายราชสักการะ ส่วนชื่อสถานที่นั้นให้เรียกตามเดิม

ผู้แทนสำนักพระราชวัง เสนอแนะเพิ่มเติมว่า กรณีการถวายราชสักการะ
พระบรมราชานุสาวรีย์ทั้ง ๒ แห่ง หรือที่ประดิษฐาน ณ สถานที่อื่น ในโอกาสอื่น ๆ ที่ถือปฏิบัติมา
แม้ว่าไม่ได้มีการกำหนดให้เป็นวันรัฐพิธีและสถานที่ประกอบรัฐพิธี หน่วยงานที่เป็นเจ้าของสถานที่นั้น
ยังคงถือปฏิบัติได้เช่นเดิม หรือกำหนดกิจกรรมขึ้นมาใหม่ให้สอดคล้อง

ประธานที่ประชุม ได้สรุปผลการพิจารณาของผู้แทนส่วนราชการที่เข้าร่วมประชุม
ดังนี้

๑. เห็นชอบให้จัดรัฐพิธีถวายราชสักการะพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ในวันที่ ๑๗
มกราคม ของทุกปี ณ พระบรมราชานุสาวรีย์พ่อขุนรามคำแหงมหาราช อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย
จังหวัดสุโขทัย โดยการวางพานพุ่มดอกไม้ถวายราชสักการะ เนื่องจากเป็นวันที่พระบาทสมเด็จพระ
จอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพบหลักศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ณ จังหวัดสุโขทัย

๒. เห็นชอบให้จัดรัฐพิธีถวายราชสักการะสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ในวันที่ ๑๑
กรกฎาคม ของทุกปี ณ พระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระนารายณ์มหาราช วงเวียนเทพสตรี
จังหวัดลพบุรี โดยการวางพวงมาลาถวายราชสักการะ เนื่องจากเป็นวันคล้ายวันสวรรคตของสมเด็จพระ
นารายณ์มหาราช

ทั้งนี้ ขอให้จังหวัดสุโขทัยและจังหวัดลพบุรีจัดส่งแผน itineraries ไปยังพระบรมราชานุสาวรีย์
ทั้งสองแห่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อแจ้งเวียนส่วนราชการต่าง ๆ ทราบ และจัดผู้แทน
ร่วมถวายราชสักการะในวันรัฐพิธีดังกล่าว

ฝ่ายเลขานุการ แจ้งที่ประชุมว่า สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะได้ขอให้
สำนักราชเลขาธิการนำความกราบบังคมทูลพระกรุณาให้ทรงรับไว้เป็นงานรัฐพิธี และทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ ให้มีหมายกำหนดการที่กำหนดไว้เป็นประจำทุกปี พร้อมทั้งกราบบังคมทูลพระกรุณา
เชิญเสด็จฯ หรือทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีผู้แทนพระองค์ไปในรัฐพิธีเป็นประจำทุกปีต่อไป
มติที่ประชุม เห็นชอบให้กำหนดแนวทางปฏิบัติดังนี้

๑. เห็นชอบให้จัดรัฐพิธีถวายราชสักการะพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ในวันที่ ๑๗
มกราคม ของทุกปี ณ พระบรมราชานุสาวรีย์พ่อขุนรามคำแหงมหาราช อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย
จังหวัดสุโขทัย โดยการวางพานพุ่มดอกไม้ถวายราชสักการะ

๒. เห็นชอบให้จัดรัฐพิธีถวายราชสักการะสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ในวันที่ ๑๑
กรกฎาคม ของทุกปี ณ พระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระนารายณ์มหาราช วงเวียนเทพสตรี
จังหวัดลพบุรี โดยการวางพวงมาลาถวายราชสักการะ

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องอื่น ๆ

เรื่อง การกำหนดให้มีวันพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และให้เป็นวันรัฐพิธี

ประธานที่ประชุม แจ้งว่าพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ได้ทรงประกอบพระราชกรณียกิจสำคัญหลายประการ และมีพระอัจฉริยภาพทางด้านวิทยาศาสตร์ จนได้รับการถวายพระราชสมัญญาว่า “พระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทย” ประกอบกับในวโรกาสฉลองสมโภช ๒๐๐ ปี แห่งการพระบรมราชสมภพเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๗ องค์การยูเนสโกได้ยกย่องให้พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเป็นบุคคลสำคัญของโลก นอกจากนี้ ขณะทรงดำรงสมณเพศ ทรงพบหลักศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหงมหาราชเมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๓๗๖ ซึ่งเป็นที่มาของการกำหนดวันพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ทรงก่อตั้งคณะธรรมยุติกนิกายเพื่อให้พระสงฆ์มีความเคร่งครัดในพระธรรมวินัยและวัตรปฏิบัติอันเป็นการสืบทอดอายุพระพุทธศาสนา และทรงสถาปนาเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามรูปแบบตะวันตกจากสิ่งมงคลของไทย อันเป็นกุศโลบายให้เห็นความเท่าเทียมกันกับนานาชาติอารยประเทศในสมัยลัทธิล่าอาณานิคมเรื่องอำนาจ รวมทั้งการเจริญสัมพันธไมตรีกับต่างประเทศ แต่ในปัจจุบันยังไม่มีกำหนดรัฐพิธีที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญของพระองค์ ในขณะที่ได้มีการกำหนดวันรัฐพิธีที่เกี่ยวข้องกับอดีตพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้าในพระบรมราชจักรีวงศ์พระองค์อื่นแล้ว สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นสมควรกำหนดให้มีวันพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และให้เป็นวันรัฐพิธี จึงขอหารือที่ประชุมเพื่อพิจารณาเสนอความเห็นในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. ความเหมาะสมที่จะกำหนดให้มีวันพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และให้เป็นวันรัฐพิธี
๒. การกำหนดรัฐพิธีถวายราชสักการะสมควรกำหนดเป็นวันใด
๓. การกำหนดสถานที่ในการถวายราชสักการะสมควรกำหนดเป็นสถานที่ใด
๔. การถวายเครื่องราชสักการะสมควรถวายพานพุ่มดอกไม้หรือพวงมาลา
๕. หน่วยงานที่รับผิดชอบในการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบให้กำหนดวันพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และให้เป็นวันรัฐพิธี
๕. กรอระยะเวลาในการนำเรื่องเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

ผู้แทนกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชี้แจงรายละเอียดว่า
พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในกรุงเทพมหานครมีอยู่ ๒ แห่ง

/ แห่งแรก ...

แห่งแรกคือ พระบรมราชานุสาวรีย์ที่ประดิษฐานอยู่ด้านหน้ากระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๕ ซึ่งที่ผ่านมากกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้มีการวาง พานพุ่มดอกไม้ถวายราชสักการะในวันที่ ๑๘ สิงหาคม เป็นประจำทุกปี เนื่องจากเป็นวันที่พระองค์ เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรสุริยุปราคา ณ ตำบลห้วยกอ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และเป็น วันวิทยาศาสตร์แห่งชาติ โดยเชิญส่วนราชการต่าง ๆ ร่วมในพิธีด้วย แห่งที่สองคือ พระบรมราชานุสาวรีย์ ที่ประดิษฐานอยู่บริเวณด้านหน้าพระราชวังสราญรมย์ สร้างแล้วเสร็จเมื่อไม่นานมานี้ โดยกำหนดให้มี พิธีเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์อย่างเป็นทางการในวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๔

ผู้แทนสำนักพระราชวัง เสนอความเห็นต่อที่ประชุมทราบว่า พระบรมราชานุสาวรีย์ทั้ง ๒ แห่ง ตามที่ผู้แทนกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกล่าวถึง และอีก ๑ แห่ง ที่ตำบลห้วยกอนั้น เมื่อนำมาเปรียบเทียบกันแล้วเห็นว่า พระบรมราชานุสาวรีย์ ที่พระราชวังสราญรมย์มีความเหมาะสมมากกว่าแห่งอื่น เนื่องจากสร้างในโอกาสฉลองสมโภช ๒๐๐ ปี แห่งการพระบรมราชสมภพ ส่วนพระบรมราชานุสาวรีย์ที่ประดิษฐาน ณ กระทรวงวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี และตำบลห้วยกอ เป็นการสื่อถึงเฉพาะพระเกียรติด้านวิทยาศาสตร์และระลึกถึง โอกาสที่พระองค์เสด็จ ฯ ไปทอดพระเนตรสุริยุปราคาตามลำดับ ในขณะที่พระบรมราชานุสาวรีย์ ณ พระราชวังสราญรมย์ สร้างขึ้นในโอกาสที่องค์การยูเนสโกถวายพระเกียรติให้ทรงเป็นบุคคลสำคัญของโลกที่มีพระเกียรติคุณในหลากหลายด้าน

ผู้แทนกระทรวงวัฒนธรรม เสนอความเห็นต่อที่ประชุมว่า วันพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวสมควรกำหนดให้เป็นวันที่ ๑๘ ตุลาคม ของทุกปี เนื่องจาก เป็นวันพระบรมราชสมภพ และองค์การยูเนสโกยกย่องให้พระองค์ทรงเป็นบุคคลสำคัญของโลก ซึ่งหาก กำหนดวันที่ ๑๘ สิงหาคม เป็นวันรัฐพิธีก็จะเป็นการสื่อเฉพาะพระเกียรติคุณทางด้านวิทยาศาสตร์ ทั้งที่พระองค์ทรงพระปรีชาสามารถในหลายด้าน ส่วนสถานที่นั้นมีความเห็นสอดคล้องกับผู้แทน สำนักพระราชวังที่เห็นสมควรให้พระบรมราชานุสาวรีย์ ณ พระราชวังสราญรมย์ เป็นสถานที่จัดรัฐพิธี

ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เห็นด้วย เนื่องจากพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้า เจ้าอยู่หัว ทรงก่อตั้งกรมตำรวจเมื่อ พ.ศ. ๒๔๐๓ และทรงเป็น “พระบิดาแห่งตำรวจไทย” ประกอบกับ ในวันที่ ๑๓ ตุลาคม ของทุกปี เป็นวันตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้จัดให้มีการวางพานพุ่มดอกไม้ ถวายราชสักการะ ณ พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว บริเวณด้านหน้า สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นประจำทุกปี

/ ผู้แทน ...

ผู้แทนส่วนราชการอื่น ๆ เห็นด้วยกับการกำหนดวันพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นวันที่ ๑๘ ตุลาคม ของทุกปี เนื่องจากเป็นวันพระบรมราชสมภพ และเห็นชอบให้จัดรัฐพิธีที่พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ พระราชวังสราญรมย์ โดยการวางพานพุ่มดอกไม้ถวายราชสักการะ ตามความเห็นของผู้แทนสำนักพระราชวังและผู้แทนกระทรวงวัฒนธรรม และควรมอบหมายให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นเจ้าของเรื่องนำเสนอคณะรัฐมนตรี ส่วนการวางพานพุ่มถวายราชสักการะ ณ พระบรมราชานุสาวรีย์ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในวันที่ ๑๘ สิงหาคม ของทุกปี ซึ่งเป็นวันวิทยาศาสตร์แห่งชาติ นั้น แม้ไม่ได้กำหนดให้วันดังกล่าวเป็นวันรัฐพิธี แต่ก็สามารถดำเนินการจัดกิจกรรมดังกล่าวได้ต่อไปตามธรรมเนียมปฏิบัติเดิม

ประธานที่ประชุม ได้สรุปผลการพิจารณาของผู้แทนส่วนราชการที่เข้าร่วมประชุม ดังนี้

๑. เห็นควรกำหนดให้วันที่ ๑๘ ตุลาคม ของทุกปี เป็นวันพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และควรกำหนดให้เป็นวันรัฐพิธี โดยไม่ถือเป็นวันหยุดราชการ
 ๒. เห็นควรกำหนดให้จัดรัฐพิธีถวายราชสักการะพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชวังสราญรมย์ โดยการวางพานพุ่มดอกไม้ถวายราชสักการะ เนื่องจากเป็นวันพระบรมราชสมภพ
 ๓. เห็นควรมอบหมายให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีรับผิดชอบในการนำเรื่องวันพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป
- ทั้งนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะได้สรุปผลการประชุมครั้งนี้แจ้งให้ส่วนราชการที่มาเข้าร่วมประชุมทราบเพื่อยืนยันผลการประชุม และเสนอความเห็นเพิ่มเติม (ถ้ามี) เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีต่อไป

มติที่ประชุม เห็นชอบให้กำหนดแนวทางปฏิบัติดังนี้

๑. เห็นชอบให้วันที่ ๑๘ ตุลาคม ของทุกปี เป็นวันพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และให้เป็นวันรัฐพิธี โดยไม่ถือเป็นวันหยุดราชการ
๒. เห็นชอบให้จัดรัฐพิธีถวายราชสักการะพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชวังสราญรมย์ โดยการวางพานพุ่มดอกไม้ถวายราชสักการะ เนื่องจากเป็นวันพระบรมราชสมภพ

/ ๓ . เห็นชอบ ...

๓. เห็นชอบให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีรับผิดชอบในการนำเรื่องวันรัฐพิธี
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จออกคณะรัฐมนตรีพิจารณาโดยเร็วต่อไป

เลิกประชุมเวลา ๑๐.๓๐ น.

นิธิ นวกิจการ
(นายนิธิ หวังเจริญรุ่ง)
อธิการบดีสำนักงาน
ผู้จัดรายงานการประชุม

กมล ปรังสมบัติ
(นายกมล ปรังสมบัติ)
ผู้อำนวยการกลุ่มงานอธิการบดี
ผู้ตรวจรายงานการประชุม